

بررسی الگوی معماری بومی (نمونه موردی شهر بیرم)

زهرا عرفانی زاده^{1*}، محمد فرضیان²، معصومه عرفانی زاده³

1- مربی، گروه معماری، دانشگاه پیام نور مرکز اراک، Za_erfanizadeh@yahoo.com

2- استادیار دانشگاه تهران، mohammadfarzian@hotmail.com

3- کارشناس معماری، masoomerfani@yahoo.com

چکیده

در ایران شاهد خرده فرهنگها و بومهای متعددی هستیم که در هر یک دانش غنی شکل گرفته و معماریهای محلی متنوعی به وجود آمده است. این مقاله با هدف معرفی ساخت و سازهای بومی موجود در یکی از مناطق استان فارس با نام بیرم و به روش توصیفی و موردکاوی نگاشته شده است. اطلاعات با حضور در مکان، مصاحبه با معماران بومی آن منطقه، تهیه تصاویر و مشاهدات مستقیم گردآوری شده است. بنا به دادههای حاصله میتوان ساخت و ساز بومی منطقه را به چهار دسته: 1- ساختمانهای معمولی 2- خانههای صحرایی 3- برکهها 4- کپرهای تقسیم کرد. این پژوهش گامی است در راستای حفظ و ارتقاء معماری بومی مناطقی که علاوه بر داشتن معماری غنی کمتر مورد توجه صاحب نظران قرار گرفته است.

واژه های کلیدی: معماری بومی، بیرم، خانه صحرایی، برکه، کپر

1- مقدمه

معماری بومی را میتوان فصلی از معماری دانست که با توجه به پشتوانه سالیان تجربه در بوم خود، همساز و همگام با اقلیم، محیط و فرهنگ شکل میگیرد. این معماری حاصل همزیستی انسان و طبیعت پیرامونش است. چنین معماریهایی دانشی را در پس خود دارند که با شناخت و ارتقاء آن میتوان گامهای استوار و موثری برای آینده معماری رقم زد. امروزه با توجه به هجوم معماریهای غیر محلی، این خطر وجود دارد که معماریهای بومی هر منطقه به مرور حذف و یا فراموش شوند. لذا امروز حفظ و ثبت معماری و دانش بومی مناطق مختلف کشور، استخراج و پرورش عصاره آن امری ضروری است (1). در این راستا این مقاله به بررسی و شناخت معماری بومی یکی از بومهای استان فارس با نام بیرم میپردازد.

2- بیرم

بیرم نام یکی از بخشهای هفتگانه لارستان است که در شمال غربی آن قرار گرفته است (شکل 1). شهر بیرم مرکز بخش بیرم در 25، 27 عرض شمالی و 53، 35 طول شرقی با وسعت 7/275 کیلومتر از بخشهای پهناور لارستان است که در دشت وسیعی قرار گرفته و از دو سمت با رشته کوه محصور شده است. بیرم جزو مناطق گرم و خشک استان فارس است (2).